

**Konkurs przedmiotowy z języka polskiego
dla uczniów szkół podstawowych
6 kwietnia 2024 r. – zawody III stopnia**

Informacje dla ucznia

- W teście znajdziesz zadania różnego typu. W zadaniu z czterema odpowiedziami wybierz tylko jedną z nich. W innym zdecyduj o prawdziwości zdań. Zaznacz w dowolny, ale czytelny sposób każdą wybraną odpowiedź.
- Rozwiązania pozostałych zadań zapisz starannie w wyznaczonych miejscach.
- Czas pracy z testem wynosi 90 minut.

Powodzenia!

Tekst I.

Młodość jest ważnym okresem w życiu człowieka. Dorastanie to czas na przygotowanie się do odpowiedzialnego wejścia w życie społeczne. Młody człowiek ma do wypełnienia trudne zadanie związane z koniecznością poradzenia sobie z wieloznacznością świata i pokonaniem naturalnego kryzysu tożsamości typowego dla tej kategorii wiekowej.

W psychospołecznych charakterystykach młodzieży przypisuje się jej określony katalog cech: krytycyzm myślenia, zorientowanie na przyszłość, skłonność do krytycznej oceny i wynikający z niej sprzeciw wobec zastanych wartości oraz proponowanych zasad moralnych, którymi kieruje się pokolenie dorosłych, świadome poszukiwanie auto-identyfikacji, silna chęć usamodzielnienia się, szczególna wrażliwość.

Specyfika młodości wiąże się z dążeniem do niezależności, z której rodzi się bunt. Młody człowiek postrzega go najczęściej jako walkę o możliwość realizacji siebie i własnej koncepcji życia, często nierealnej, ale z jego punktu widzenia pozwalającej na odnalezienie sensu i wartości egzystencji. Trzeba też mieć świadomość, iż bunt z jednej strony to odrzucenie norm i wzorców postępowania pokolenia dorosłych, z drugiej – silna identyfikacja z normami i zasadami życia właściwymi dla grup młodzieży, które łączy poczucie wspólnoty problemów, właściwości osobowych. Bunt często staje się najwyższą wartością młodości i ma dwie cechy szczególne: dokonuje się poprzez zdecydowane wykluczenia propozycji świata dorosłych oraz często bezrefleksyjne, ale niezmiernie silne „włączenia”, czyli identyfikacje z propozycjami grupy rówieśniczej.

Mechanizm twórczego, odpowiedzialnego kształtowania siebie i biegu własnego życia można przedstawić jako ciąg różnych czynności poznawczych i aktywności jednostki ukierunkowanych na własną osobę oraz otaczającą rzeczywistość – głównie społeczną, prowadzących do nadrzędnego celu, jakim jest uzyskanie autonomii podmiotowej. Ma to charakter poszukiwania odpowiedzi na pytania o naturę człowieka, jego społeczną i indywidualną tożsamość, następnie weryfikacji posiadanej wiedzy o sobie i świecie oraz wzajemnych pomiędzy nimi relacjach w działaniu sprawczym, co wiąże się z uczeniem się działań skutecznych oraz zewnętrznie i wewnętrznie akceptowalnych.

Oprac. na podst.: E. Wysocka, *Doświadczenie życia w młodości – problemy, kryzysy i strategie ich rozwiązywania*, Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2010 r.

* autonomia podmiotowa – «samodzielność i niezależność w decydowaniu o sobie»

1. Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do Tekstu I. (0-2)

1.	Tekst I. koncentruje się na porównaniu młodości do innych etapów ludzkiego życia.	P	F
2.	Najważniejszym efektem procesu dorastania jest uzyskanie autonomii podmiotowej.	P	F
3.	Bunt rzadko zyskuje rangę najwyższej wartości w życiu młodych ludzi.	P	F

2. Napisz, czym charakteryzuje się młodzieńczy bunt. Podaj dwie informacje. (0-1)

.....
.....

3. Do rzeczownika *bunt* dopisz: (0-2)

– dwa wyrazy pokrewne:,

– dwa wyrazy bliskoznaczne:,

4. Przekształć poniższe wypowiedzenie złożone w zdanie pojedyncze. (0-1)

Specyfika młodości wiąże się z dążeniem do niezależności, z której rodzi się bunt.

.....
.....

5. Jakie zjawisko fonetyczne występuje w wyrazie *młodzież*? (0-1)

- A. Uproszczenie grupy spółgłoskowej.
- B. Utrata dźwięczności w wygłosie.
- C. Upodobnienie wsteczne ubezdźwięczniające.
- D. Upodobnienie postępowe udźwięczniające.

Tekst II.

B. Leśmian, *Nie obiecuję ci prawie nic*

Nie obiecuję ci wiele ...
Bo tyle co prawie nic ...
Najwyżej wiosenną zieleń ...
I pogodne dni ...
Najwyżej uśmiech na twarzy ...
I dłoń w potrzebie ...
Nie obiecuję ci wiele ...
Bo tylko po prostu siebie ...

6. Uzasadnij, że wiersz B. Leśmiana jest przykładem liryki bezpośredniej. (0-1)

.....
.....

7. Wypisz z wiersza anaforę i wyjaśnij jej funkcję. (0-2)

.....
.....
.....
.....

8. Na podstawie Tekstu II. podaj dwie różne cechy rymu: *wiele – zieleń*. (0-1)

.....
.....

9. Wyjaśnij, jaki sens dla wymowy utworu ma wielokropek na końcu każdego z wersów. (0-1)

.....
.....

Kolejne zadania są związane z książką B. Kosmowskiej *Samotni.pl*

10. W jakich okolicznościach Joanna i Wiktor spotkali się po raz pierwszy? (0-1)

.....
.....

11. Wiktor codziennie przystawał przy zakładzie fotograficznym Profil – Ojciec i Syn.
Podaj dwie przyczyny jego zachowania. (0-1)

.....
.....

12. Dlaczego Wiktor mówi o swojej mamie *baśniowa matka*? (0-1)

.....
.....

13. Kim są w lekturze *nieobecni usprawiedliwieni*? (0-1)

.....

14. Napisz, z czego wynika samotność wskazanych bohaterów książki B. Kosmowskiej i jak sobie z nią radzą. (0-3)

Wiktor –

.....
.....

Joanna –

.....
.....

Kaja –

.....
.....

15. Wyjaśnij znaczenie słów Wiktora, który stwierdził: *Wszyscy jesteśmy tacy sami (...)*
Samotni.Kropka.Pl. Czy tu, czy tam, samotność nosi się jednakową. Jakby była
jakimś ciuchem pasującym na każdego. (0-1)

.....
.....
.....
.....

